

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/48/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2512211132
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2512211132.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a členiek senátu: JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Ľubica Bundzelová, v právnej veci žalobcu: P. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. Y. X, P., proti žalovanej v 1. rade: Mgr. U. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XX, P., v 2. rade: Ing. R. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XX, P., obaja žalovaní zastúpení: JUDr. Miloš Papcun, advokát so sídlom Vajanského 5270/1A, Piešťany, o určenie platnosti rozdielnej zmluvy o zriadenie vecného bremena, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č. k. 7C/197/2012 - 62 zo dňa 22. októbra 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa potvrdzuje.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovaným v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne k rukám ich právneho zástupcu náhradu trov odvolacieho konania vo výške 81,69 eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne náhradu trov konania za trovy právneho zastúpenia vo výške 162,62 eur. Po právnej stránke rozsudok odôvodnil § 151n ods. 1, 2, § 151o ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka ako i § 80 písm. c), § 90, § 91 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku, § 70 ods. 1, 2, § 7 písm. c) z.č. 162/1995 Z.z.. Skutkovo tým, že v danom prípade sa žalobca domáha určenia, že predmetná Rozdielna zmluva zo dňa 10.2.1932 je platná. Nakoľko sa jedná o určovaciu žalobu, súd sa musel zaoberať najprv s otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Žalobca existenciu naliehavého právneho záujmu odôvodnil tým, že podanou žalobou, čo do určenia platnosti rozdielnej zmluvy, sleduje to, aby brána, ktorá sa nachádza na pozemku žalovaných, bola bránou spoločnou, respektíve, aby sa táto brána preložila na hranicu sporných pozemkov. Súčasne sa svojou žalobou čo do určenia platnosti rozdielnej zmluvy domáha toho, aby v prípade, ak brána nebude premiestnená na hranicu sporných pozemkov, mu bolo umožnené právo prechodu cez pozemok žalovaných tak, ako sa toho domáha vo svojom druhom žalobnom petite. Súd však po zvážení všetkých okolností prípadu dospel k záveru, že žalobca si nezvolil vhodný procesný nástroj v podobe takto formulovanej určovacej žaloby (žalobný petít č. 1). Konštatoval, že žalobca v konaní nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení čo do žalobného petitu č.1, nakoľko z obsahu zmluvy vyplýva, že táto obsahuje viacero dojednaní (25 bodov), pričom niektoré z nich majú vecnú povahu (napr. bod. 1 až 3 - rozdelenie pozemku na základe geometrického pánu), niektoré majú povahu záväzkovú (napr. body 8, 9, atď.), a teda samotným určením platnosti predmetnej rozdielnej zmluvy by tak nebol vytvorený pevný právny základ pre budúce právne vzťahy medzi účastníkmi konania a svojimi dôsledkami by nevytvorilo prekážku pre prípadné ďalšie určenia (žaloby), nepredišlo by sporom napr. o plnenie, atď. Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu,

pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 6. decembra 2012, sp. zn. 5 Cdo 31/2011). Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že ten - ktorý určovací návrh nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne návrh bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Zo samotného tvrdenia žalobcu vyplýva, že svojou žalobou (čo sa týka žalobného petitu č. 1) chcel docieľiť možnosť užívania pozemku žalovaných v podobe vecného bremena, t.j. žalobný petít č. 2. Aj z tohto dôvodu (žalobného petitu č. 2) nemožno priznať žalobnému petitu č. 1 naliehavý právny záujem na jeho určení. Na základe týchto skutočností súd potom žalobu žalobcu, čo do žalobného petitu č. 1, zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Čo sa týka žalobného petitu č. 2, žalobca sa ním domáhal zriadenia vecného bremena v prospech žalobcu na parcele žalovaných č. 7659, LV č. XXXX v kat. území P., spočívajúce v bezplatnom práve prejazdu osobných a nákladných motorových vozidiel cez spoločnú bránu z Z. ulice cez parc. č. XXXX, ktorej vlastníkami sú žalovaní v 1. a 2. rade, prechodu osoby žalobcu, právnych nástupcov žalobcu, rodinných príslušníkov žalobcu a zabezpečenia prístupu žalobcu k svojej nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v P., na ulici Z. XXXX/XX, parc. č. 7658, LV č. XXXX, a to zmysle § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), keď žalobca svoju žalobu v tejto časti odôvodnil tým, že nemá prístup na svoj pozemok parc. č. 7658 autom. Čo sa týka spôsobov vzniku vecných bremien a práv zodpovedajúcich vecným bremenám, tieto sú v zákone uvedené taxatívne (§ 151n OZ). Ustanovenie § 151o ods. 3 OZ umožňuje zriadiť vecné bremeno rozhodnutím súdu v tých prípadoch, ak vlastník stavby nie je zároveň vlastníkom príslušného pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak. Návrh na zriadenie vecného bremena môže podať vlastník stavby, v prospech ktorého súd zriadi vecné bremeno spočívajúce v práve cesty cez príslušný pozemok. Príslušný pozemok je pozemok, cez ktorý sa vlastník stavby môže dostať ku komunikácii, prípadne k pozemku, z ktorého má možnosť dostať sa ku komunikácii.

Predpoklad úspešnosti žaloby o určenie v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p. po procesnej stránke spočíva v tom, že účastníci majú vecnú legitímáciu, a že na požadovanom určení je naliehavý právny záujem (ako už bolo uvedené vyššie - žalobný petít č. 1). Vecná legitímácia je teoretická konštrukcia, ktorá vo vzťahu k účastníkom konania vyjadruje stav vyplývajúci z hmotného a niekedy aj z procesného práva, ktorý v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo k neúspechu v konaní. Toto postavenie môže byť dvojaké. Účastník konania, ktorý je nositeľom tvrdeného hmotného práva má aktívnu vecnú legitímáciu. Účastník konania, ktorý je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, ktorej uloženia sa navrhovateľ žalobou domáha, má pasívnu vecnú legitímáciu. Vecná legitímácia sa na začiatku konania tvrdí. Súd však môže žalobe vyhovieť len vtedy ak sú žalobcami všetky osoby, ktoré sú nositeľmi hmotnoprávneho oprávnenia. Ak sa to v konaní nedokáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov.

Nerozlučné spoločenstvo účastníkov je uvedené v § 91 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého ak však ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že rozsudok sa musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, platia úkony jedného z nich i pre ostatných. O takéto nerozlučné spoločenstvo ide všade tam, kde sa účinnok a dôsledok rozsudku vzťahuje na všetkých účastníkov (spoločníkov), teda tam, kde podľa hmotného práva je právo alebo povinnosť, o ktoré v konaní ide, nedeliteľnej povahy. Zároveň ide o nútené spoločenstvo. V takýchto prípadoch je treba vydať ohľadne všetkých spoločníkov jediný rozsudok. Na posúdenie či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo, je rozhodujúca povaha predmetu konania, ktorá vyplýva z hmotného práva; tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný samostatne, voči každému spoločníkovi, ide o nerozlučné spoločenstvo. Podstatným znakom podielového spoluvlastníctva je spoluvlastnícky podiel vymedzujúci ideálnu mieru účasti spoluvlastníka na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva.

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, a táto skutočnosť ani nebola sporná, že podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností par.č. 7658, v prospech ktorých sa žalobným petitom č. 2 žalobca domáhal zriadenia vecného bremena, sú jednak žalobca v podiele 5/6, no súčasne aj iná osoba: Mgr. R. Y. v podiele 1/6. Táto podielová spoluvlastníčka však účastníčkou konania nie je, pričom je len v moci žalobcu určiť v sporových konaniach okruh účastníkov konania, t.j. žalobcov a žalovaných. Otázka vecnej legitímácie účastníkov konania má hmotnoprávny charakter, preto vylučuje poučovaciu povinnosť súdu (§ 5 O.s.p.) a procesný postup odstraňovania väd podania. Riadne označenie účastníkov konania ako nositeľov práv (povinností), predmetného konania je hmotnoprávnou podmienkou podanej žaloby,

príčom uplatnenie tohto práva je úzko spojené s procesným postupom, ktorý si účastník konania (žalobca) zvolil a za ktorý nesie sám zodpovednosť. Je pritom irelevantné, že žalobca žiadal zriadiť vecné bremeno len vo svoj prospech, nakoľko požadované zriadenie vecného bremena bolo naviazané na nehnuteľnosť. Vecné bremená, ktoré sú spojené s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, pôsobia vždy „in rem“. Z týchto vecných bremien je oprávnený každý vlastník oprávnenej nehnuteľnosti, teda oprávnenou by bola i ostatná podielová spoluvlastníčka pozemku, vo vzťahu ku ktorému sa žalobca domáhal zriadenia vecného bremena, a preto musí byť i ona účastníčkou tohto konania, a to s poukazom na § 159 ods. 2 O.s.p. ako i s prihliadnutím na ust. § 151o ods. 3 OZ, v zmysle ktorého súd môže na návrh vlastníka stavby (stavbou rozumej aj pozemok) zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby. Pokiaľ sú vlastníkami viacerí, podľa súdu musia byť všetci účastníkmi konania o zriadenie vecného bremena. Pre účinnosť rozsudku o zriadení vecného bremena týkajúceho sa nehnuteľnosti je nutná účasť všetkých spoluvlastníkov, ktorí môžu byť dotknutí (aj v podobe oprávnenia vyplývajúceho z vecného bremena) rozhodnutím súdu o svojich vlastníckych právach, pričom sa jedná o nútené nerozlučné spoločenstvo účastníkov v zmysle § 91 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Na základe týchto dôvodov súd bez ďalšieho skúmania merita veci z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie, žalobu žalobcu, čo do žalobného petitu č. 2 zamietol. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 149 ods. 1 O.s.p. a žalobcu ako neúspešného účastníka zaviazal nahradiť žalovaným v 1. a 2.rade, ktorí mali v konaní plný úspech, spoločne a nerozdielne (k rukám advokáta žalovaných) trovy konania predstavujúce trovy právneho zastúpenia vo výške 162,62 eur.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie žalobca. V odvolaní uviedol, že súd vyzval žalobcu, aby svoj návrh doplnil o všeobecné náležitosti a ďalším uznesením zo dňa 02.03.2015 len konštatoval, že návrh nemožno považovať za presný, určitý a zrozumiteľný, a konkrétne súd uviedol iba to, že žalobca nedostatočne popísal vzťah parciel, kto má byť z vecného bremena oprávnený a kto povinný. Avšak vôbec neuviedol, že ak neuvedie naliehavý právny záujem a že ak na strane žalobcu nebude uvedená aj spoluvlastníčka žalobcovho pozemku, súd pre formálne nedostatky tento návrh zamietne. Súdu muselo byť z podania zrejmé aj to, o čo vlastne žalobcovi ide (čoho sa domáha) a tiež, že bezpochyby naliehavý právny záujem na určení svojho práva má, avšak z dôvodu, že nemá právnické vzdelanie, nedokázal napísať návrh, ktorý by mal všetky náležitosti predpokladané po hmotnoprávnej stránke a po stránke procesnoprávnej. Súd poučil žalobcu len do to tej miery, aby upravil svoj návrh, aby bol spôsobilý zamietnutia. Postačilo by, ak by konajúci sudca upozornil žalobcu na závažné nedostatky, ktoré bránia tomu, aby rozhodol o merite veci. Prvý krát konkrétne uviedol, aký nedostatok mal návrh až po vynesení rozsudku. Súd podrobne rozobral situáciu a chyby žalobcovho návrhu až v zamietnutí žaloby, takéto konanie je v rozpore so zásadami spravodlivosti. Podobne ako ohľadom naliehavého právneho záujmu, ohľadom nedostatku aktívnej legitímácie súd vyslovene uviedol, že „ide o hmotnoprávnu podmienku, pričom uplatnenie tohto práva je úzko spojené s procesným postupom“. Súd toto veľmi správne pomenoval, a napriek tomu, že mu to § 5 ods. 1 O.s.p. prikazuje, žalobcu nepoučil a nepomohol mu ani v zmysle § 6 O.s.p.. Súd jasne uviedol, že nerozhodoval o merite veci, čím jasne potvrdil, že odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. Prvostupňový súd porušil nielen právo žalobcu na spravodlivý proces a porušením mnohých zákonných ustanovení O.s.p. mu odňal možnosť konať pred súdom, ale konal aj v rozpore so Slovenskou a európskou judikatúrou týkajúcou sa práva na spravodlivý proces. Poukázal tiež na ust. § 157 ods. 2 O.s.p. a na uznesenie Ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03 z 03.07.2003 a III. ÚS 209/04 z 23.06.2004. Súd vôbec nerozhodol o tom, či má žalobca ďalej právo bránu užívať, či je možné zapísať vecné bremeno do katastra nehnuteľností, alebo či možno trvalé (takmer 100 rokov) právo nahradiť kedykoľvek vypovedateľnou nájomnou zmluvou s treťou stranou a pod.. Poukázal tiež na rozsudky európskeho súdu pre ľudské práva na spravodlivý súdny proces. Potvrdil, že pochybil, a tiež poukázal na to, že na tejto chybe a nie na zásadách spravodlivosti ani nie na zásadách, na ktorých stojí Ústava a zákony SR postavil prvostupňový súd svoj rozsudok. Žiadal odvolací súd, aby rozsudok súdu prvého stupňa zrušil v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. a vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaní v 1. a 2. rade sa k odvolaniu žalobcu vyjadrili prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Odvolanie považujú za neopodstatnené, pretože žalobca súdu prvého stupňa vytýka chyby, hoci v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sú presvedčivo vyargumentované dôvody zamietnutia žalobného petitu č. 1- neosvedčenie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, určovacia žaloba neslúži potrebám praktického života, ale len zbytočnému rozmnožovaniu sporov (rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo 31/2011 zo dňa 06.12.2012). Žalobný petít č. 2 súd zamietol z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie žalobcov, pretože je nesporné, že podielovými spoluvlastníkmi parcely reg. „C“ parc. č. 7658,

v prospech ktorých sa žalobným petitom č. 2 žalobca domáhal zriadenia vecného bremena je jednak žalobca v podiele 5/6 -in v pomere k celku, ale aj iná osoba R. Y. v podiele 1/6-ina v pomere k celku. Táto osoba ako podielová spoluvlastníčka však účastníčkou konania nie je, čo je v rozpore s § 91 ods. 2 O.s.p.. Napadnuté rozhodnutie nie je žiadnym zjavným výkladovým vybočením, ktoré predstavuje porušenie základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) alebo odňatie možnosti konať pred súdom ako tvrdí žalobca vo svojom odvolaní. Súd prvého stupňa výsledky dokazovania, tvrdenia účastníkov vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil, dospel k správnym skutkovým zisteniam a v jeho právnom závere - v zamietnutí žaloby- nevidia dôvod, od ktorého by sa mal odvolací súd odchýliť. Na základe toho žiadali, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a zároveň si uplatnili trovy odvolacieho konania.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) potom, čo zistil, že odvolanie žalobcu je podané včas a oprávnenou osobou (§ 201 a § 204 O.s.p.), prejednal vec obsahom a dôvodmi podaného odvolania podľa ust. § 212 ods. 1 O.s.p., postupom bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p., zverejnením vyhlásenia termínu rozhodnutia na úradnej tabuli súdu podľa ust. § 156 ods. 3 O.s.p., dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť a rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne.

V zmysle ust. § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Vzhľadom k tomu, že odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav pokiaľ ide o zistené skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku a pretože zdieľa jeho právny záver vo veci, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvého stupňa odchýliť a nemôže dať za pravdu odvolateľovi, pričom na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, s poukazom na odvolacie argumenty žalobcu sa žiada dodať nasledovné:

Predmetom sporu bola v danom prípade žaloba o určenie, že Rozdielna zmluva zo dňa 10.2.1932 je platná a súčasne druhým žalobným petitom sa žalobca domáhal zriadenia vecného bremena v prospech žalobcu na parcele žalovaných č. 7659, LV č. XXXX v kat. území P., spočívajúce v bezplatnom práve prejazdu osobných a nákladných motorových vozidiel cez spoločnú bránu z Z. ulice cez parc. č. XXXX, ktorej vlastníkami sú žalovaní v 1. a 2. rade, prechodu osoby žalobcu, právnych nástupcov žalobcu, rodinných príslušníkov žalobcu a zabezpečenia prístupu žalobcu k svojej nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v P., na ulici Z. XXXX/XX, parc. č. 7658, LV č. XXXX.

Z výpisu z LV č. XXXX pre obec a k.ú. P., mal súd preukázané, že bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, a to parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape parc. č. 7659 - zastavené plochy a nádvoria vo výmere 214 m² a parc. č. 7660 - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 172 m², sú žalovaní, t.j. R. P. a U. P., a to v podiele 1/1. Z výpisu z LV č. XXXX pre obec a k.ú. P., mal súd preukázané, že podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, a to parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape parc. č. 7658 - zastavené plochy a nádvoria vo výmere 406 m², sú P. U. (žalobca) v podiele 5/6 a R. Y. v podiele 1/6. Z Rozdielnej zmluvy Čd. 839/32 vyplýva, že táto obsahuje 25 bodov, pričom body č. 1-21 boli podpísané (zmluva v tejto časti uzatvorená) dňa 06.02.1932 a body č. 22-25 boli podpísané (zmluva v tejto časti uzatvorená) dňa 10.02.1932 (ďalej len „rozdielna zmluva“).

Podľa tvrdenia žalobcu parcely č. 7658, 7659 a 7660 sa nachádzajú v spoločnom dvore bez oplatenia medzi parcelami, s jedným vstupným vchodom z Z. ulice. Žalovaní chcú umiestniť stavbu nového polyfunkčného domu do priestorov terajšieho vchodu, cez ktorý je prístup k týmto dvom parcelám č. 7659 a 7660 ako i k parcele č. 7658. Tento vchod s bránou do spoločného vchodu z Z. ulice je jediný a je pôvodný, s využitím pre všetkých vlastníkov pozemkov. Žalovaní by umiestnením stavby porušili všetky záväzky uvedené v Rozdielnej zmluve uzatvorenej dňa 10.02.1932, Čd. 839/32.

Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou

môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie).

Súd prvého stupňa sa dostatočným spôsobom vysporiadal s otázkou naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe resp. určovacou petito žalobcu, dostatočne odôvodnil prečo žalobca neosvedčil naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení. K dôvodom uvedeným súdom prvého stupňa (pre ktorý žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určovacej žalobe) odvolací súd iba dodáva, že žalobca nemá naliehavý právny nielen z dôvodov už uvedených v rozsudku súdu prvého stupňa, ale ani tým, že samotní žalobcovia uviedli, že nespochybňujú platnosť samotnej rozdielnej zmluvy. Okrem toho, žalobca riadne nezdôvodnil prečo sa domáha tejto určovacej žaloby, keď v druhej časti petitu sa domáha žaloby na plnenie.

Súd v každom štádiu konania musí mať za doloženú existenciu takéhoto záujmu, inak (a to bez skúmania vecnej stránky návrhu), musí žalobný návrh ako neprípustný zamietnuť. Či tento záujem jestvuje skúma súd ex offio z úradnej povinnosti. V zmysle ustálenej judikatúry ak sa má otázka platnosti právneho úkonu posudzovať iba ako otázka predbežná vo vzťahu k otázke, či tu právo je, alebo nie je, nie je na takejto žalobe daný naliehavý právny záujem. Aj toto je ďalší dôvod prečo v tejto časti žaloby nemohol byť žalobca úspešný.

Pokiaľ ide o druhý petit žaloby a to zriadenie vecného bremena, tu sa súd prvého stupňa opäť správne vysporiadal s tým, prečo žalobca nemohol byť v konaní úspešný. Tu opäť súd iba dopĺňa, že nie každý úkon možno zaradiť pod pojem „právne úkony týkajúce sa spoločnej veci“. Medzi úkony, ktoré sa do tejto kategórie nezaraďujú patria právne úkony, ktorými sa režim spoločnej veci ešte len zakladá. Pod pojem „právne úkony týkajúce sa spoločnej veci“ taktiež nemožno zaradiť právne úkony týkajúce sa len spoluvlastníckeho podielu a nie celej spoločnej veci, ako je napr. i zriadenie vecného bremena. Z uvedeného teda vyplýva, že tak ako uviedol súd prvého stupňa, k zriadeniu vecného bremena k nehnuteľnosti, ktorá je v podielovom spoluvlastníctve, nemôže byť toto platne zriadené len niektorým z podielových spoluvlastníkov. Bolo potrebné, aby ako účastník konania vystupovala i druhá spoluvlastníčka nehnuteľnosti vedenej na LV XXXX kat. územie P..

K odvolacím námietkam odvolateľa spočívajúce v tom, že nebol zo strany súdu poučený a rozhodnutie nebolo odôvodnené v zmysle ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odvolací súd udáva nasledovné:

Ustanovenie § 5 O.s.p. je všeobecným základom pre poučovanie v občianskom súdnom konaní. Jeho obsahom je poučenie o procesných právach a povinnostiach účastníkov konania. Súd je povinný poučiť účastníkov konania najmä o tom, aké práva im priznávajú a aké povinnosti im ukladajú procesné predpisy, ako je potrebné nimi zamýšľané procesné úkony vykonať, aby sledovali procesné účinky, prípadne ako je potrebné odstrániť vady už vykonaných procesných úkonov, aké právne následky sú spojené s prevedenými procesnými úkonmi a ako je potrebné splniť procesnú povinnosť zo zákona alebo z rozhodnutia súdu. Do poučovacej povinnosti, ale nepatrí návod, čo by účastník mal alebo mohol v danom prípade vykonať, ale iba pomôcť k tomu, aby mohol zákonom stanoveným spôsobom dať najavo, čo hodlá v konaní urobiť. Poučovacia povinnosť sa týka najmä tých procesných práv a povinností, ktorých realizácia alebo rešpektovanie má základný význam pre kvalitu zabezpečenia a realizáciu základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní. (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 6. február 2013, sp. zn. 5 Cdo 345/2012)

Z obsahu spisového materiálu súd zistil, že súd si splnil poučovaciu povinnosť v zmysle § 5 O.s.p.. Poučovacia povinnosť sa týka iba procesných práv účastníka. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem, podľa zápisnice o pojednávaní zo dňa 22.10.2015, súd vyzval žalobcu, aby naliehavý právny záujem zdôvodnil. Pokiaľ ide o posúdenie vecnej legitímácie účastníkov, ide o hmotnoprávnu otázku, kde súd nemá poučovaciu povinnosť, hoci žalobca nemá právnické vzdelanie. Skutočnosť, že žalobca nemá právnické vzdelanie, resp. nemal právneho zástupcu nemôže mať vplyv na to, aby súd postupoval rozdielne vo vzťahu k účastníkom konania. Pokiaľ žalobca poukazuje na spravodlivý súdny proces,

pretože súd konal spôsobom ako uviedol, odvolací súd poukazuje na čl. 47 ods. 3 Ústavy SR „Všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.“, preto súd nemôže jednu stranu sporu zvýhodňovať a radiť jej iba preto, že nemá právnické vzdelanie, resp. nemá právneho zástupcu. V tomto smere odvolací súd poukazuje i na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 197/2010 zo dňa 31.07.2012, kde súd uviedol :“Otázka vecnej legitímácie vyplýva z hmotného práva. Nesprávne určenie okruhu účastníkov v sporovom konaní nemôže súd odstrániť ex offa a nemôže o tomto nedostatku žalobcu poučiť v zmysle § 5 O.s.p. Neposkytnutím poučenia v tomto prípade nedochádza k odňatiu možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo súd je povinný poskytnúť účastníkovi iba poučenie o jeho procesných právach. Poučenie o vecnej legitímácii by bolo poučením o tom, kto má byť podľa hmotného práva účastníkom konania; také poučenie by ale presiahlo poučovaciu povinnosť súdu podľa § 5 O.s.p. a bolo v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania.“

Z hore uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny, s použitím ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods.1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. Procesne úspešným žalovaným súd priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 81,69 eur. Žalovaní majú nárok na trovy odvolacieho konania, ktoré pozostávajú s nasledovnou špecifikáciou: jeden úkon právnej pomoci po á 66 eur (v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) a § 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.) a § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky č. 655/2004 Z.z. (vyjadrenie k odvolaniu), dva krát režijný paušál (podľa § 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.) po á 8,58 eur. Žalovaní si uplatnili trovy odvolacieho konania v nižšej výške, preto im súd priznal tieto tak ako si ich uplatnili.

Tento rozsudok bol prijatý odvolacím senátom počtom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.